

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Proračunska razprava.

Včeraj začela se je v naši poslanski zbornici proračunska debata, ki je iz mnogih vzrokov zlasti za slovanske narode v Avstriji velike važnosti, ker se je nadejati, da bode vsaj deloma razjasnila sedanjí položaj, ki je vsem strankam jednako zopern.

Vzlic temu, da se je z verodostojne strani trdilo, da ima grof Taaffe gotovo večino, s katero bode realizoval idealni program, kakor se je razložil v prestolnem govoru, je situacija še vedno takisto nejasna, kakor je bila. Zmerni elementi se še neso v toliki meri odpovedali svojim načelom, kakor to zahteva grof Taaffe. Mej pristaši Hohenwartovega kluba in vlade pohlepni liberalni Nemci je še vedno velika razlika, a tudi Poljaki se še neso udali brezpogojno sladkim obljubam Plenerja in Chlumeckega, kajti dvanajstletna alijanca, ki jih je družila s Hohenwartovim klubom, bila je pretesna in za Poljake preveč koristna, da bi mogli kar na mah prestopiti v tabor dosedanjih svojih neprijateljev.

Vzlic temu, da se torej razmerje mej strankami ni izpremenilo, je vendar položaj v državnem zboru bistveno različen od onega, kakor je bil ob zadnjem zasedanju; v političkih in narodnostnih uprašanjih nastala je žalostna stagnacija, nenaravno sestavljena večina se ne upa spraviti jih v razgovor — in to je vse, kar grof Taaffe želi, s tem je vsaj deloma dosegel svojo namero, sestaviti večino brez programa in brez veljave, večino, ki tako pleše, kakor jej gode.

Prijatelj nemaj grof Taaffe nikjer več, samo sovražniki in taki, katerim je že vse jedno, koliko časa bode še sedel na ministerskem fauteuillu, ga obkrožajo. Mladočehi, nemški nacionalci in protisemiti vihté bojna kopja in le nemški liberalci so mu poslušni, pa tako, kakor je siromašen netjak poslušen bogatemu strijcu. Poljaki in konservativci sami ne vedó kako in kaj; praktični Poljaki se lové mej dvema stoloma in prežé, kje bi bilo kaj več dobička. Konservativna stranka, sestavljena na nenaravni podlagi, je pa tako zmedena, da sama ne vé, kaj bi počela; samo želja, ovirati Plenerjevo

kliko, da bi ne zasedla ministerskih stolov, jej daje še moč, da se vzdrži kot klub in kot stranka.

Položaj grofa Taaffea je torej še vse bolj kočljiv, nego je bil doslej, kajti prva debata, kjer se bode glasovalo o narodnostnih in političnih načelih, uničila bode njega in ministerstvo njegovo. Tudi Nemcem ni situacija posebno ugodna. Plener in tovariši njegovi trepečejo pred narodno nevoljo, kajti skrajna stranka mej Nemci, katero vodijo Steinwenderji in Schönererji, začela je dolžiti liberalce, da so oportunisti, katerim je jedino politično vodilo to, da bi postali vladajoča stranka. Najmanjšo prijaznost, ki jo pokažejo Plener in tovariši njegovi Slovonom, tolmačijo nemški radikalci kot izdajo narodnega programa, in to je za liberalce zelo nevarno, posebno zato, ker so že zdavnaj izgubili tisto brezmejno zaupanje svojega naroda, na podlagi katerega so pred leti tako uspešno za svojo stranko delovali.

Pogled na Slovane v državni zbornici je pa žalosten, da ne more biti bolj. Mladočehi, jedina res narodna stranka, stopijo v proračunsko, torej eminentno politično debato osamljeni, kajti drugi slovanski poslanci ostavili so je sramotno.

Že leta 1887., ko so mladočehski poslanci začeli nasprotovati oportunistični politiki staročehski, ki je bila končno vse, le narodna politika ne, začelo se je v poučenih krogih govoriti, da bode kmalu Hohenwartovega kluba konec. Jugoslovanski poslanci pripravljali so se baje večkrat, da ostavijo dosedanje svoje tovariše in se pridružijo Mladočehom, da storé tako prvi korak k praktični vzajemnosti slovanski, ki je *conditio sine qua non* političnemu in narodnemu našemu obstanku. Vedno pa so se našli „realni“ politiki, možje, ki so iz različnih, ne vselej idealnih vzrokov temu nasprotovali in svoje tovariše tudi vselej pregovorili, da so ostali še nadalje v Hohenwartovem klubu. Odkar so pa postali nemški liberalci glavna opora ministerstvu Taaffeovemu, nam to postopanje jugoslovanskih poslancev kar nič ne prija. Zastopniki naroda slovenskega, odposlani na Dunaj, da branijo in ščitijo narodne naše pravice, postali so zdaj zavezniki naj-

večjih in najnevarnejših naših sovražnikov, zavezniki tiste stranke, ki nima druge želje, nego uničiti narodne slovanske pravice, ki nam odrekuje pravico narodne ekzistencije, ki nam tudi zdaj škoduje dan na dan, kjer jej je mogoče. Pošteni slovenski rodoljubi, — hvala Bogu, še jih je nekaj mej našimi poslanci — pajdašijo se na Dunaji s stranko, v kateri je veljavna oseba baron Žvegelj, ki bi najraje zastupil narodno naše življenje, s stranko, v kateri so mogočni gospodje štajerski in koroški liberalci. Ali ni to ironija? Ne ironija, sramota je to! Naši poslanci glasovali so za predlog Plenerjev o skrajšanji proračunske razprave, za predlog, ki ni imel drugega namena, kakor zamašiti usta tistim slovanskim poslancem, ki bi se upali iznesti pritožbe svoje pred zbornico. S tem glasovanjem odrekli so se naši poslanci zajedno pravici in priliki govoriti o naših pritožbah, ki so pereče in nujne, ter s tem prekorčili meje dopustnega oportunitizma.

Mej našimi deželnimi in državnimi poslanci je velik razloček; kar sezidajo prvi z velikim trudom v deželnih zborih, podirajo drugi na Dunaji s svojo popustnostjo, katere nikakor ne opravičuje izgovor, da je treba na vsak način vzdržati grofa Taaffea na krmilu. Ako se grof Taaffe danes umakne, še ni gotovo, da bi prišlo nemško-liberalno ministerstvo, ako je pa sojeno, da bodo dobili vlado zopet Nemci v roke, potem tega naši poslanci ne bodo ubranili, s svojim omahovanjem pa ne koristijo nikomur, obratno, nasprotnikom svojim in naroda slovenskega gladijo s tem pot do veljave.

Proračunska debata, ki se je včeraj začela, ponudila bode našim poslancem priliko, da otresejo dosedanje zveze, da popuste neslovansko in nenarodno svojo politiko, da se pridružijo Mladočehom ter tako začno pravo slovansko politiko, ki bode prej ali slej obrodila krasen sad. Dal Bog, da bi poslanci naši ne pustili te prilike v nemar, nego krenili na jedino pravo pot! Tako kakor je sedaj, ne bode dolgo ostalo, položaj se bode gotovo izpremenil, pazimo, da nas ne zasači nepripravljene.

LISTEK.

Slovenski tihotapci.

(Dalje in konec.)

V Trst hodili so posamič, kakor je bilo komu prikladno. Tamkaj pa so imeli gotovo shajališče „Pri Kamničanu“. To je bila slovenska gostilna blizu ondu, kjer je sedaj gledališče, „L' Armonia“. Gospodar gostilnici, Letner, bil je rodom iz Kamnika, poznal vse voznike, ki so s parizerji vozili v Trst, poznal pa tudi vse tihotapce, ker so k njemu zahajali, poznal vse Kranjce, osobito pa vse duhovnike iz Istre, ki so bili tedaj večinoma rodom iz Kranjske in so vsi pohajali njegovo dobro, gostoljubno krčmo, v kateri razvna slovenskega glasu družega niti čuti ni bilo.

Tu je bil tihotapev glavni stan. Ko si stopil v vežo, zdelo se ti je, da si v človeškem mravljišči. Povsod ob stenah sedela je ženska pri ženski, včasih bilo jih je kar po več vrst; na stopnicah držečih v prvo nadstropje bilo je isto tako. In vsa ta ženska bitja so neprestano šivala, krpala in migala z rokami, pavola in jednako blago šumelo je valovito po tleh, robile so robce, predpasnike, prte in prtice, delale cele ženske obleke, vmes pa se je videlo par

resnejih skupin, ki so imele v delu jeden do poldrugotot teške tihotapev štirivoglate cule, močno zašite v trpežno hodno platno. Tu je bila vsa hiša velika delarnica za tihotape in tihotapke, tu se je v cule in zveznje prirejalo blago, katero se je prihodnjo noč ali pa drugi dan brez carine spravilo čez carinsko črto. Vse ženske, ki so tu okolu sede pridno delale, neso bile tihotapke. Bilo je mej njimi tudi najetih šivilj in pa mnogo žensk, prišedših iz Kranjske, da so tu dobile za nekoliko šestice cenejo obleko. Kupile so si „maderpolana“ ali kaj jednacega. V Kamničanovi veži napravila se je obleka, s katero so lahko proti domu košatile skozi mitnico, ker je vsaka taka obleka bila carine prosta, isto tako, kakor robec, če je bil zarobljen. Posledica temu je bila, da so ženske na mitnice prihajale neizmerno široke, po šest, celo do deset novih kril je imela marsikatera na sebi. Marsikateri posrečila se je nakana, nekatera pa je morala plačati debelo globo, večkrat tudi zaradi tega, ker so ženske često v vsaki gubi svoje obleke imele še kaj družega prepovedanega blaga.

V veži „Pri Kamničanu“ bilo je ves dan polno življenja. Prihajali so znanci in po kratkem dogovoru odhajali, sem ter tja prikazal se je kateri tihotapev, ali celo njih voditelj, da se sam prepriča, da je delo v redu. Sicer so pa voditelji tihotapev

čakali, kakor kapitani, da se ladije nakreajo, vmes pa so imeli tudi resnih skrbij, kje in kako je krenejo iz mesta, po kopnem ali po mokrem, kje bode prvi sestanek in po katerem ovinku bodo skušali splaziti se mimo straž. Pri tem poslu je bilo treba mnogo lokavosti, poznauja sveta in ljudij izredne opreznosti. Baš zato, ker je bilo tihotapstvo zelo nevarno, so pa posamniki prav radi veselili se in tudi malo poplesali. L. 1850. čakal sem pri Kamničanu na balkonu na sorodnika svojega. Kar začne v salonu godba: gosli, gitara in kastanjete, vmes pa se je čulo vriskanje. Pogledem kaj bi to bilo in zagledam krepkega Kranjca, ki je ob jednom kar dve plesalki vrtil. Dasi je bil širokopleč, a ne več tenak čez pas, (rekli so mi, da je to glasoviti tihotapev C. iz Šiške) plesal je čudovito čvrsto. Seveda ples ni bil salonski, kajti C. je prav po domače cepetal in vriskal in čez stole skakal, da se je vse čudilo njegovi žilavosti in vztrajnosti. Ko sem po 10. uri šel iskat svoje sobe, je C. še plesal, za vino dajal, peval in žvižgal. Dva dni pozneje srečal sem ga mej Plavijami in Tinjam vodečega četo osem mož. Spoznal me je takoj.

„No kam pa fantič?“

„Domov. Vidite tamkaj doli bivamo.“

„Danes pa ni tako prijetno, kakor je bilo predsinočnjim.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 23. oktobra.

Iz državne zbornice.

Včeraj začela se je v državnem zboru proračunska debata, katere se pa velike stranke ne bodo udeležile, in sicer baje zato ne, ker še ni dolgo tega, da so se vršile burne debate o proračunu za leto 1891. Politični položaj se ni mej tem izpremenil čisto nič, torej bi bilo vse govorenje le ponavljanje tega, kar se je že prej reklo. Kakor se čuje, se Mladočehi ne bodo brezpogojno udali tej nameri vlade in z njo združenih treh „velikih strank“, nego bodo v proračunski debati temeljito osvetlili razmere na Češkem ter sploh v zmislu napovedanega programa postopali dosti radikalneje nego doslej.

Poljaki in volilna reforma.

„Gazeta Narodowa“, jako ugleden poljski list, poudarja v obširnem članku potrebo, da poljski državnozbornski poslanci ne odnehajo od svojega stališča gledé volilne reforme, ker bi, da se uvede neposredne volitve v kmetskih občinah, prišli Poljaki v veliko nevarnost, ako bi prišlo na krmilo drugo ministerstvo, proti kateremu bi stopila poljska delegacija v opozicijo. Imenovani list svari tudi Mladočehe, trdeč, da bi nemška agitacija na Češkem delovala še dosti intenzivneje in uspešneje, ako bi se uvedle neposredne volitve.

Zagrebski nadškof.

Zagrebski listi javljajo, da je hrvatski ban predlagal kot kandidate za nadškofijsko mesto v Zagrebu tri kanonike Zagrebske, namreč Horvatha, Ivekovića in Talliana. Tibanovi kandidati so odločni in zanesljivi privrženci njegove, to je madjaronske stranke, zlasti Horvath in Tallian, a madjarski vladi v Budimpešti še vedno niso dovolj zanesljivi. Kakor smo čuli, kandidujejo Madjari za nadškofijsko mesto kanonika dr. Štefana Vucheticha, strastnega Madjarona in sovražnika lastnega svojega naroda, ki v javnem življenju še ni drugega delal, nego dosledno grdil in zasramoval Hrvate in narodno idejo. Mož je prava pravcata kukavica, tako da se ga ogiblje celo ban hrvatski, ki je gotovo iskren privrženec Madjarov.

Vnanje države.

Ruska mornarica.

Rusko vojno ministerstvo kupuje že nekaj časa sem vse arzenale, kjer se izdelujejo na zasebne troške trgovske ladije. Te dni kupila je veliki „francoski arzenal“, kjer se je pred kratkim izdelala ogromna ladja „Navarin“. — V krogih, ki imajo ozke zveze z vojnim ministerstvom, se govori, da namerja ruska vlada močno mornarico sestavljeno iz samih oklopnih, katera bi imela delovati na morji ter bi se pri tem upirala na izdatno število križark. Kadar bode Rusija dosegla prosto, neomejivo vožnjo skozi Dardanele, kar je le še uprašanje časa, postala bode tudi pomorska velesila ter bode odločevala v marsikaterih rečeh, na katere zdaj še nima upliva.

Francoski klerikalci.

Kakor smo že javili, zagovarjal se bode nadškof Goutbe-Soulard zaradi nedostojnega svojega pisma, ki ga je pisal ministru Fallieres-u pred kazenskim sodiščem, in sicer z ozirom na nadškofijsko njegovo dostojanstvo pred apelnim sodiščem, proti katerega razsodbi ni več nobenega pravnega leka. Razprava bode koncem prihodnjega tedna. Energija vlade, s katero zatira vse nezakonite pojave upornosti, razkačila je zlasti klerikalne liste francoske, ki prorokujejo, da bode zastopnik vlade pri kazenski

razpravi igral žalostno ulogo, da pa bodo „progannanja“ imela za katoliško idejo na Francoskem ugodnih posledic. — Ta hipoteza je sicer malo verojetna, zato je pa gotovo, da bodo posledice teh „preganjanj“ malo manj ugodne za škofijsko blagajnico.

Rumunski kralj.

Že sestanek kralja rumunskega s kraljem italijanskim vzbudil je v vsej Evropi veliko senzacijo in tolmačil se je ta obisk splošno kot znak, da bode Rumunija pristopila trojni zvezi. Zdaj pa napotil se je kralj rumunski celo v Berlin in vsa glasila, ki se unemajo za trojno zvezo, kriče naudušeno hosana! — Doslej se še ne vé nič pozitivnega o uzrokih temu obisku, a brez njih gotovo ne bode. Oficijozni krogi trde sicer, da namerja kralj Karol poročiti svojega brata in prestolonaslednika s hčerjo vojvode Edinburškega, a to je brzkonje le manever, s katerim hočejo odvrti pozornost lahkovernih ljudij.

Dopisi.

Iz Radovljice 20. oktobra. [Izv. dop.] (Naš učitelj.) Za trdno smo se nadejali, da se bode v našo šolo vendar jedenkrat povrnil ljubi mir, katerega nam je bilo pod prejšnjim vodstvom toliko potreba. Sedaj je razpisana nadučiteljeva služba, toda naš okrajni glavar hoče mej nas postaviti bojevitega učitelja iz Preddvora, Jeana Okorna. Pregovoril je v ta namen člane okrajnega in tudi krajnega šolskega sveta, da so imenovanega učitelja, katerega bi se Preddvorom tako radi iznebili, predlagali kot prvega za Radovljico. Kaj pravim, pregovoril, — pritiskal je večinoma na posameznike, da je zatri vseh ugovor. Zgodilo se je celo to, da je v dotično sejo pozval tudi šolskega nadzornika za nemško šolo Belopeško, prof. Wallnerja; ta je tudi imel svojo besedo pri predlaganji novega nadučitelja za Radovljico in celo glasoval je, seveda, za Okorna. Kako to more biti, da ta nadzornik odločuje tudi za Radovljico, ki ne spada v njegov delokrog, tega si ne moremo misliti. (Naš poslanec tu ne sme molčati in zahteva naj pojasnila prihodnjč v deželnem zboru!) Naš okrajni glavar hoče nam torej po vsej sili natveziti ravno tega učitelja, kateri prav čudno slov od povsod, koder je dozdaj hodil. No, g. glavarju je vse jedno, kaj Radovljica dobi, ker danes ali jutri jo ostavi, toda mi ostane in dolgo vrsto let bi morali čutiti njegovo težko roko po učitelji Okornu. Zatorej odločilnih krogov prav resno prosimo, naj nam to pot prizanesejo z učiteljem à la Okorn, ampak naj nam pošljejo mirnega in dobrega učitelja, ki bode imel tudi kaj v glavi.

Domače stvari.

— (Najvišje darilo.) Nj. Velečanstvo cesar daroval je mestni in opatijski cerkvi v Celji 300 gid. za popravo cerkvene facade in obnovljenje podobe sv. Danijela v velikem oltarju.

— (K notranjski volitvi.) Poročali smo, da se je „Slovensko društvo“ na željo mnogih volilcev obrnilo do gospoda Gorupa s prošnjo, naj bi znova prevzel kandidaturo za Lož, Postojino in Vrhniko. „Slovensko društvo“ dobilo je sedaj od gospoda Gorupa pismo, v katerem se izjavlja, da je

še po dolgem preudarjanji odložil svoj mandat zaradi preobilnih drugih poslov, kateri bi mu branili hoditi v deželnozbornske seje; prav zaradi tega pa da tudi nikakor ni v stanu ustreči ponovljeni želji svojih bivših volilcev in dati se zopet voliti. — Žal nam je, da moramo priobčiti to vest, da bode mo morali v bodoče ravno gospoda Gorupa pogrešati mej zastopniki načel narodno-napredne stranke v našem deželnem zboru. Čast doslednosti zavednih volilcev v tej skupini, kateri so se že mnogobrojno izrazili odboru „Slov. društva“, da hote imeti za naslednika gospodu Gorupa možá, ki bode hodil po istih potih in se držal istih načel, kakor njih bivši poslanec. Tak bode tudi kandidat, katerega misli v kratkem postaviti „Slovensko društvo“.

— (Instalacija.) Včeraj bil je kanonično instaliran č. gosp. Martin Povše na župnijo v Ribnici in ob jednem imenovan dekanom v Ribnici.

— (Telefonska zveza v Ljubljani) se bode vendar le uvela, ker se je sedaj oglasilo zadostno število naročnikov. Z upeljevanjem se bode koj pričelo.

— (Tamburaški koncert.) Tudi včerajni zadnji koncert v čitalnici bil je dobro obiskan in občinstvo prav zadovoljno. Jutri v soboto (in v nedeljo igrala bode družba v Kamniku, v ponedeljek in v torek pa v Kranji. Prijatelji naše narodne jugoslovanske glasbe bodo imeli zares izreden užitek.

— (Hiša banke „Slavije“) je do malega prenovljena in sta se te dni dokončala zlata napisa „Banka Slavija“ v velicah črkah v sredini facade, malo nižje na desni pa „Narodna Tiskarna“. S tem olupšanjem pridobil je Turjaški trg znatno.

— (Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 11. do 17. oktobra kaže, da je bilo novorojencev 14, mrtvorojencev 1, umrlih 16, mej poslednjimi 4 za vratico (davico), 12 za različnimi boleznimi. Mej umrlimi je 6 tujecev, 8 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli za ošpicami 6, za škrlatico 2, za grižo 4, za vratico 1.

— (Doplača pri carinskih plačilih.) Za mesec november doplačati je pri carinskih plačilih in dotičnih pristojbinah, katere so morajo plačevati v zlatu, kot doplača na srebro 16½ odstotkov.

— (Trgovina z jabolki) letos pri nas na Kranjskem ni posebno živahna. Blaga je dovolj, a kupcev le malo, posebno iz Nemčije ne, kakor prejšnja leta. V Württembergu bilo je nekaj kupčije, a cene so primerno nizke. Izdelalo pa se je mnogo jabolčnika, ki se je prodajal prav dobro in bode tudi za domačo rabo izvrstno služil.

— (Cvet in sada.) Iz Črnomlja dobili smo mali zavojček s tremi popolnoma dozorelimi jagodami. Priloženo je bilo naslednje pisemce: Blagovolite tudi in „zloglasnega“ Črnomlja vsprejeti prikožene jagode s cvetom — v dokaz mile jeseni — a tudi milega podnebja tu pri nas. Jagode so vzrasle v mojem malem vrtecu, kateri leži v senci mej hišami, da ga samo jutranje solnce obsije. Moram še pristaviti, da bo dozorelo v nekoliko dneh še več jagod ter da je še polno zelenih in cvetočih!

„Saj res ne. Pa srečno nosite!“

„Srečno bi že bilo, ko bi tako težko ne bilo!“

Teško je moralo biti silno. Bili smo baš proti koncu avgusta in popoldan, ko smo se srečali, bil je tako vroč, da sem jaz mali dečak, ki nesem družega nosil, nego samega sebe, komaj zeval. Tihotapci imeli so pa vsak več nego stot na hrbtu. Zato so se pa tudi krčevito opirali na svoje gorjače, koraki bili so kratki, počasni, pot oblival jim je lica in iz prs čul se je glas, bolj hropenju nego sopenju podoban. Ta proga bila je znana kot jako huda, a imela svoje dobre posledice, zato se je tihotapci neso ogibali, dasi so se iz Trsta po morji vozili nazaj v Milski zaliv in prvo postajo imeli v takozvani „Bajti“ ob veliki cesti.

Drugi tihotapci poskušali so na drugih mestih prodreti carinsko črto. Nekateri vozili so se do Devina, drugi so se pri Nabrežini, Opčinah, Bazovici, na Ključu, v Sacérbu ali celo v Črnem Kalu lovili, dokler se jim je posrečilo splaziti se čez. V ta namen čakali so na jako temne noči, na slabo vreme, burjo, in v škornjah s cunjami obezauimi plazili se kakor duhovi na Kras. Večkrat uspela je njih lokavost, večkrat njih vohonov srečna kombinacija, čestokrat je tudi denar pogladil kamenito pot, a mnogokrat začul se je tudi glas „Stojte!“ in tedaj je bila za tihotapca nesreča gotova. Če je

nastal boj, je navadno kdo mrtev obležal, par bilo ranjenih, dragocene cule pa so odnesli finančni stražniki, s culami pa večinoma vse imetje. In to je le premnokrat bil žalosten konec dolgoletnemu tihotapstvu. Jedenkrat ga je osoda potipala, in po njem je bilo, ves zaslužek šel je po vodi in treba je bilo zopet motiko in lopato vzeti v roke in pri trdem delu spominati se nekdanjega razkošnjega življenja.

Veliko naših ljudij se je ugonobilo pri tihotapstvu. Nekateri pali so v boji, drugim so zlo vreme, burja in nevihte ohromile telo, da jih je kmalu pozneje na očetovem domu pobrala prerana smrt, premnogim je pa vsled tihotapstva začelo mrzeti vsako drugo delo in marsikateri umrl je kot prosjak. Obogatel s premim tihotapstvom, kolikor meni znano, ni nihče.

Poleg tega tihotapstva na debelo, bilo je tudi tihotapstvo na drobno. Vsak Kranjec, ki je šel v Trst, je gotovo kupil kaj tacega blaga, da se je potem bahal: Glejte, kako sem jih navihal. Največ poupraševanja bilo je po angleških žagah in pilah in prodajalnica Griot bila je včasih kar natlačena. Navadno je bilo iz početka, da se je žaga dobro zvezala in skrila v štulo klobukovo, pile pa v dežnik, kjer so se jako prefrigauo skrile. A finančni pazniki so vse te muhe na pamet znali in zato čisto ni pre-

ostajalo družega, nego plačati globo ali pa vse izgubiti. Razvun angleških pil in žag kupovali so se svileni robci, zlatnina in drugi cenejši predmeti. Na mitnicah bilo je takrat življenje, da nikoli več tacega. Ves božji dan obravnave z zasačenimi tihotapci, vse polno dovtipov in vsklikov veselja in nevolje, in zdaj ta, zdaj oni predmet smeju, če si je kdo za srajco kar pol prodajalnice nabasal in katerega so potem olajšali.

Najspretnije tihotapke bile so vrle krušarice iz Brega, Boljunca, Doline, Ospa in dr., ki vsak dan Trst, zalagajo z izvrstnim pecivom. Ker jih je nekoliko stotin na številu in morajo vse skozi mitnico v Žavljah, bil je natančen pregled nemogoč, ne glede na to, da Evine hčerke posebno dobro umejo speljati človeka na led pri najvažnejšem poslu.

S tem, da je odpravljena prosta luka, je konec vsej tihotapski romantiki. Mej kraškimi brinjem se ne vidijo več visoke sive cule, pod njimi pa tihotapev korenjaške postave. Kakor bi bil pihnil, in več jih ni. In celó veseli smemo biti, da je tako prišlo. Za tako romantiko v nas ni več prostora, jaz pa sem omenil zato, ker se jej je bil marsikdo tako privadil, da jo bode prav težko pogrešal in ker sem kot otrok z veseljem gledal tolpe tihotapev, katere sem zmatral v takratni dobi za kaj posebnega.

— (Nova kmetijska podružnica.) V nedeljo, dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne bode na Colu shod za ustanovitev kmetijske podružnice. K shodu dojde tajnik kmetijske družbe, gospod Gustav Pirc, kateri je bil toli dober, da nas je obljubil počastiti s svojim pohodom. K temu shodu se vabijo vsi prijatelji kmetijske družbe.

— (Imenovanje.) Pri finančni davkariji v Gradcu postala sta finančna tajnika Karol Breslmayer in Ad. Sikora finančna svetovalca in jeden izmed njiju pride v Maribor. Slovenski ne zna nobeden. Tako poroča „Slov. Gosp.“

— (Prememba posestva.) Graščino in posestvo Širje pri Zidanem mostu kupil je Graški stavbinski podjetnik Jos. Bullmann.

— (Tri osebe utonile v Dravi.) Pretekli teden peljalo se je v malem čolnicu več oseb iz Št. Vida blizu Ptuja preko Drave, namreč trije moški in jedno dekle. Voznik bil je malo vinjen in se prekopicnil v vodo. Vsled tega prevrgel se je mali čolnic in so ostali trije padli vsi v vodo ter sta utonila jeden mož in dekle, kakor tudi voznik. Samo jeden moški se jo rešil. Voznikovo truplo so našli drugi dan blizu kraja nesreče, ostala dva pa je voda brzkone odnesla.

— (Trgatev v ljutomerskih gorih) začela se je kasneje, nego navadno, ker je letos jesen jako lepa in topla. Vino bode precej dobro, akopram ne bode doseglo dobrote lanskega. Cena pa je navzlic temu letos višja, kajti mošta je malo, kupcev pa mnogo. Prodali so letošnji mošt že po 25 kr. liter. O trtni uši se zdaj nič ne sliši, vender je uradno konstatirana v nekaterih občinah ormoškega okraja tako blizu ljutomerskega, da je tudi za gorice v tem okraju največa nevarnost. Tako povzamemo „Slov. Gospodarju“.

— (Nesreča.) Nedavno sta peljala J. Jurič, posestnik iz občine Pohorske, župnije Slivniške pri Mariboru, in njegov hlapec Miha Bračko voz turšice in buč z njive; potoma pa se jima voz zvrne in sicer tako nesrečno, da dobi oba pod se. Ker ni bilo nikogar na pomoč, zadušilo je oba pod vozom.

— (Petje v ljudski šoli.) Po novi postavi, ki je veljavna od letošnje jeseni naprej, se v ljudskih šolah na Koroškem otroci ne bodo več učili petja po notah. Čemu je c. kr. deželni šolski svet v Celovci sklenil to, je težko umeti. Baš na Koroškem ljudstvo kaj rado prepeva, bodisi v slovenskih ali v nemških okrajih. Da se je odpravil pouk v petji v ljudski šoli, se torej nikakor ne da odobravati. Brzkone bodo pa zato tem pridneje učili nemščino tam, ker je ni treba.

— (Pomanjkanje vode v Trstu.) Baš v nasprotju z nekaterimi kraji, kjer je preveč vode in se je bati celo povodnji, poroča se iz Trsta, da je tam občutno pomanjkanje vode. Studenci so usahnili vsled suhe jeseni in vodnjaki so se tudi posušili. V predmestja mora se voda donášati iz mestnih vodovodnih vodnjakov. Okolu voza, ki le jedenkrat na dan proti večeru pripelje vode, nabere se vedno velika množica žensk z različnimi posodami in se vname včasih pravi boj za vodo.

— (Imenovanje.) Vodja učiteljske pripravnice v Kopru gosp. Ivan Markelj, imenovan je članom deželnega šolskega sveta isterskega.

— (Volitve v Istri.) Kakor poroča „Naša Sloga“ iz zanesljivega vira, je c. kr. vlada proglasila volitev v Poreču neveljavno ter razpisala novo volitev na ponedeljek 26. t. m. Jutri hočemo obširneje govoriti o tej čudni volitvi in kako se je komisija — „zmotila“.

— (Dobava za c. in kr. vojsko.) C. in kr. državno vojno ministerstvo namerava si bobažne in platnene oblačilne in opravne predmete potem rob za c. in kr. vojsko priskrbeti počenši s 1. januarjem 1893 tudi še nadalje potom privatne industrije in objavlja dotični razglas po časopisih. V svrhu, da se priskrbovanje decentralizuje, nameravajo se napraviti štiri družbe (konsorciji), katerih vsaka bi naj pojedno monturno skladišče zalagala. Denarna vrednost vsakoletne potrebščine za monturna skladišča v Brnu in Budapešti znaša okroglo po 390.000 gld., za Gradec in Kaiser-Ebersdorf pa po 260.000 gld. Ponudbe smejo uložiti le solidni po obsegu kupčije primerno zaupni obrtniki dotične stroke. Ponudbe se morajo glasiti na vse potrebe jednega monturnega skladišča. Ponudbe za skladišče v Budapešti zamorejo le taki obrtniki uložiti, kateri stanujejo v deželah kr. ogerske krone in ondi davek plačujejo. Pogodba sklene se na pet in pri jako ugodnih po-

nudbah na več let. V obliki pogodbenega načrta sestavljeni pogoji, ki obsegajo tudi potrebne podatke glede uredbe in proračunjenja cen, pogledajo se lahko v svoji polni vsebini tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Pripominja se, da se uzorci kupijo pri c. in kr. državnem vojnem ministerstvu. Ponudbe uložiti je najkasneje do 1. marca pri državnem vojnem ministerstvu.

— („Matica Hrvatska“) je skoro dogotovila svoje letošnje knjige, katere bodo člani dobili še do Božiča. Vseh bode 7 do 8 zvezkov.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Herpelje-Klanec 23. oktobra. V Pomjanu včeraj naši dobili 245 glasov, nasprotniki 227. Borba traja še na dalje.

Dunaj 22. oktobra. Vojaški krogi zahtevajo, da se podržavijo tudi rudniki severne železnice, dalje tudi da na Dunajski mestni železnici država prevzame oskrbovanje prometa.

Sofija 22. oktobra. Bodoče leto bode v Plovdivu prva bolgarska gospodarska in obrtna razstava. Trajala bode od srede septembra do srede novembra. Ob jednem bode jednaka razstava v Ruščuku od srede avgusta do konca septembra.

Peterburg 22. oktobra. Tukajšnji rumunski poslanec zagotovil rusko vlado, da o pristopu Rumunije k trojni zvezi niti govora ni, da pa Rumunija želi posebno z Avstro-Ogersko obdržati najboljše odnošaje.

Pariz 22. oktobra. Kazenska obravnava proti nadškofu v Aixu pričela se bo menda 10. novembra.

Dunaj 23. oktobra. „Fremdenblatt“ javlja, da se bode parlamentoma na Dunaji in v Budimpešti v kratkem predložila skupna predloga zakona o podaljšanju trgovinske pogodbe s Turčijo in Bolgarijo, ki poteče z 31. decembrom tega leta.

Beligrad 23. oktobra. Potrjuje se vest, da je vlada sklenila poslati kar prej mogoče delegate v Monakovo za skupne obravnave za trgovinsko pogodbo mej Avstro-Ogersko in Nemčijo in pa Srbsko.

Wiesbaden 23. oktobra. Giers došel z rodbino na več tednov v tukajšnje toplice.

Razne vesti.

* (Ekspedicija na južni tečaj.) Barona Nordenskjölda ekspedicija na južni tečaj je zagotovljena. Potrebna denarna vsota je že skoro vsa nabrana in se vlade avstralskih kolonij prav toplo zanimajo za to podjetje.

* (Hripa v Lvovu) razsaja prav hudo in je obolelo že več tisoč oseb.

* (Ženska kot mestni zdravnik.) Srbska mestna občina Požarevac imenovala je mestnim zdravnikom žensko, namreč dr. Auo Epstein, rojeno Rusinjo.

* (Umor.) Neki socialist imenom Thinar, ki je bil odpuščen zaradi socialistiške agitacije, umoril je v Bruselji generalnega direktorja Dewandrea s tremi strelji iz revolverja.

* (Cvetoča jablan.) V Gaishornu na Gornjem Štajerskem je pri višočini 721 metrov nad morjem že ves mesec oktober videti cvetočo jablan poleg šolske hiše.

* (Povodnji na Francoskem.) Iz raznih okrajev na Francoskem se poroča o velikih povodnjih, ki so prouzročile znatno škodo.

* (Koliko se pokadi v Franciji.) Službena izvestja tabačne režije v Parizu kažejo, da se je od 1. svečna do 30. septembra potrošilo duhana in smokd za 180.826.988 frankov.

* (Tatvine na Akropoli v Atenah.) Mnogo služabnikov na Akropoli so odpustili iz službe, ker so več let kradli dragocene starine in jih prodajali.

* (Strela v oktobru.) V Isièresu na Francoskem zadela je 16. t. m. strela tri delavce na polji, očeta, sina in hčer. Sin je bil takoj mrtev, očeta in hčer pa je strela hudo osmodila.

* (Časopis za Eskime.) V Gothadu v Grenlandiji ustanovil je neki Grenlandec Lars Möller „časopis“, pri katerem opravlja vse sam. uredništvo, stavljenje, tisk in razpečavanje lista. List namenjen je ljudem, ki niti čitati ne znajo in se bodo tej umetnosti šele priučili polagoma. Prve številke imele so samo okorne risarije, da so vzbujale radovednost, potem začel je izdajatelj s črkami, slogi in besedami, po vzgledu naših prvih šolskih knjig, potem s celimi stavki. Neko literarno društvo dansko poslalo je eskimo-uredniku malo ročno tiskalnico, papirja in črk. Je li urednik in tiskar tudi uči sam čitati svoje naročnike, ni povedano.

Narodno-gospodarske stvari.

Slovenske posojilnice.

Po „Letopisu slovenskih posojilnic“, sestavil J. Lapajne izdala „Zveza slovenskih posojilnic“.

(Dalje.)

Drugi del vsacega računa naj bi bila bilanca, kajti bilanca se že da sestaviti največ iz števil pod rubriko „denarni promet“, potem iz računa prejšnjega leta in iz združnih knjig. Pri bilanci naj se razvidno izkaže vse društveno imetje in vse združne obveznosti. Reservni fond naj bi bil tukaj detailirano naveden. Čisti dobiček tega leta naj se tukaj še ne prišteje k rezervnemu fondu. Tretji del računa je „konto o dobičku in zgubi“, tukaj se navedejo one svote, ki so zadrugi v korist pri rubriki „dobiček“, druge pa, ki so posojilnici v kvar, pod rubriko „zguba“. K dobičku se n. pr. ustopenina novih uddov ne sme prištevati, ako spada po pravilih v rezervni fond. Pod rubriko „zguba“ pridejo tudi upravni stroški. Tukaj je pač zeleti, da bi se „detailiralo“ zlasti, koliko dobe za delo odborniki (načelniki, nadzorniki, uradniki,) koliko stane pisana, koliko knjige in druge tiskovine ter različni troški. To je zelo važno radi tega, ker se iz teh stroškov da sklepati na davek, ki se jedni ali drugi posojilnici naklada, kajti plače in nagrade uradnikov in odbornikov se ne bi smele jemati v postev, kadar se davek odmerja. Koliko pa je bilo davka brez priklad in s prikladami, to naj bi bilo vse v tem oddelku razvidno in ločeno; neposredne pristojbine naj se tudi ločijo od drugega davka in od drugih stroškov. Ko se je torej izračunila „zguba“, najde se takoj še jedenkrat število, ki kaže čisti dobiček. In 4. del vsakega popolnega računa bode poraba čistega dobička. Slab je pa račun, ki v oddelku „zguba in dobiček“ ne izkaže dejanskega obstoječega dobička. Tukaj se naj izkaže, kako se bode (najbolje še le bodoče leto) porabil čisti dobiček, koliko se bo dalo v rezervni fond, koliko dalo dividende zadrugnikom, koliko nagrade odbornikom, koliko darovalo temu ali onemu, ki ima zasluge pri posojilnici, koliko dobe domoljubni zavodi itd. Zdaj pride 5. del računa t. j. opravilno poročilo. To pove, koliko je bilo lani združnikov, koliko jih je pristopilo, koliko odstopilo, koliko jih je bilo torej konec leta. Pove se, kako je načelstvo delovalo, koliko se je prošelj uslišalo, koliko odbilo. Lahko se navede, kako visoka so bila posojila, kako visoke hranilne uloge itd. Brez opravilnega poročila je račun vsekako pomanjkljiv. Kot dodatek k računu naj bodo razna naznanila, za katera se udje in občinstvo zanimajo. Taka naznanila povedo, pod katerimi pogoji se vsprejemajo udje in dovoljujejo posojila, po čem se obrestujejo deleži, po čem hranilne uloge in kakošni % se jemljejo od posojil. Naposled se občinstvu uradni dnevi naznanijo, kdaj morejo svoje posle pri zavodu opraviti. V zvezi z računom se lahko izda še povabilo k občnemu zboru, kajti previdnost terja, da načelniki in nadzorniki račune tako pravilno sestavijo, da občnemu zboru ne preostaja drugega, kakor račun potrditi. Še le potem, kadar je račun od občnega zbora potrjen, ima pred postavo, pred uradi in občinstvom pravo veljavo. Od občnega zbora potrjen račun se še pošlje 1.) c. kr. davkariji kot priloga k izkazu neposrednih pristojbin, 2.) c. kr. okrajnemu glavarstvu (magistratu) kot prvemu davčnemu uradu, 3.) c. kr. deželni vladi (namestništvu), c. kr. deželnemu (okrožnemu) sodišču, katero terja navadno tudi časnike, po katerih je bil račun (in občni zbor) razglašen. Le dolenske posojilnice pošiljajo te okrožnemu sodišču, drugod se povsodi ne terja. Pošiljajo posojilnice račune tudi drugim uradom: pristojbinskemu uradu, deželnim odborom, kupčijskim zbornicam itd. 5.) se pošljejo računi časopisom. — Pri uзорnem posojilniškem računu naj bi se gledalo, da bi se rabili domači, lahko umljivi izrazi, kajti ti računi pridejo največ le slovenskim kmetom v roke. Tuji izrazi naj se odstranijo, kjer se le morejo, in nadomeste naj se z domaćimi. Namesto „konto“ naj se rabi kar „račun“, mesto „kredit“ rekajmo „dobiček“, mesto „debet“ „zguba“, mesto „bilanca“ „stanje“, mesto „aktiva“ „imetje“, mesto „pasiva“ „dolгови“ ali „zaveznosti“. Pri denarnem prometu naj se rabi „dohodki“ in „izdatki“, beseda „stroški“ naj služi, kadar „stroške“ navajamo, le pri upravnih „stroških“, besedo „saldo“ ni rabiti, ker se da nadomestiti včasih z „gotovino“ včasih s „primanjkljajem“. Za „rezervni fond“ rabimo „zadrugi zaklad“ ali „zadrugua (prihranjena) zaloga“. Zadrugno premoženje ne kaže rabiti, ker ono utegne obsegati poleg zadrugnega zaklada tudi inventar, posestva itd. Posojilnice naj se nadalje ne imenujejo društva, marveč zadrugne in društveniki „zadrugniki“ ali „družniki“. Iz računov slovenskih posojilnic, ki so vsi vestno sestavljeni in priobčeni, se še da sklepati, da je vse poslovanje teh naših zavodov skrbno in previdno, da se n. pr. ne vsprejemajo malovredni in nepošteni zadrugniki, da se dajejo posojila le na varna mesta, da se vodijo vse knjige pravilno, v zmislu trgovinskih zakonov itd. Ne dvomimo namreč, da ne bi se sleherni ud svojeručno podpisal, kadar k posojilnici pristopi, ali da ne bi se imelo vse pri posojilnici v najboljšem redu itd.

(Dalje prih.)

Listnica uredništva:

Gosp. dopisniku iz Knežaka. Obžalujemo, a ni nam mogoče prijavit Vašega dopisa.

Gosp. dopisniku iz Radovljice. Tudi Vaš dopis morali smo nekoliko prikrajšati.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

ohrani usta, krepča čeljustno meso ter odpravlja slabo sapo iz ust.

Jedna steklenica ustne vode velja 40 kr.; jedna škatlja zobnega praška 20 kr.; 12 steklenic 4 gld.; 12 škatelj samo 2 gld. (81-131)

Lekarna Piccoli, „pri angelju“, v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila se izvršujejo z obratno pošto proti povzetju zneska.

Umrli so v Ljubljani:

20. oktobra: Ana Hartman, trgovčeva žena, 57 let, Dunajska cesta št. 13, srčna hiba. — Alojzija Kosce, postrežekova hči, 4 mesece, Hradeckega vas št. 13, kron. katar v črevih.

22. oktobra: Josip Pajsar, konservatorist, 25 let, Kladezne ulice št. 8, jetika.

V deželni bolnici:

20. oktobra: Ivan Schwarz, sodar, 70 let, dysenterie.

Loterijske srečke 21. oktobra.

V Pragi: 47, 76, 71, 30, 66.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
22. okt.	7. zjutraj	729.1 mm.	13.4° C	sl. vzh.	obl.	9.70 mm.
	2. popol.	731.6 mm.	15.0° C	sl. vzh.	dež.	
	9. zvečer	732.9 mm.	14.4° C	sl. vzh.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 14.3°, za 4.0° nad normalom.

Dunajska borza

dné 23. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	91.45	—	91.50
Srebrna renta	91.31	—	91.20
Zlata renta	109.10	—	109.10
5% marcna renta	102.15	—	101.95
Akcije narodne banke	1012	—	1012
Kreditne akcije	280	—	279.50
London	117.40	—	117.40
Srebro	—	—	—
Napol.	9.32	—	9.33
C. kr. cekini	5.57	—	5.58
Nemške marke	57.80	—	57.75
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	134 gld.	75 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	181	75
Ogerska zlata renta 4%	—	103	95
Ogerska papirna renta 5%	—	100	85
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	120	25
Zemlj. obč. avstr. 4 1/4% zlati zast. listi	—	115	50
Kreditne srečke	100 gld.	185	—
Rudolfove srečke	10	13	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	149	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	224	—

Podpisaneec izjavlja tem potom, da, kar je govoril proti očetu gospoda Ferdinanda Hlebša, trgovca v Kranji, ni istina ter s tem prekliča.

Ignacij Florijančič,
užit. preglednik.

(908)

Trgovsk pomočnik

vešč trgovine z manufakturnim in mešanim blagom, 28 let star, sedaj poslovodja trgovine mešanega blaga, — želi službo premeniti. — Več pove iz prijaznosti upravništvo „Slovenskega Naroda“. (898-2)

Velika zbirka nagrobnih vencev

in venčnih trakov v vseh barvah in vsake širskosti od 30 kr. naprej. Najnovejše: (878-2)

žalni trakovi iz krêpa. Napisi za venčne trake, lepi in trpežni, dobivajo se samo pri

ERNESTU STÖCKL-nu v Ljubljani.

Pri **Karolu Till-u** v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 10. Vse (456-29) šolske potrebščine za pisanje, risanje in slikanje, za vse šole po naročilu gg. profesorjev. Velika izbira risalnih skladnikov, risal itd.

Išče se natakarica za veliko restavracijo pod izvrstnimi pogoji. **Kuharica** za fino meščansko hišo, izborna služba, — 10 do 12 gld. **Pisarnica Flux** (v trafiki) (904) na Bregu št. 6.

Lepo in bogato s pristnim zlatom pozlačene **nagrobne križe** priporoča po niskih cenah **ANDREJ DRUŠKOVIČ** trgovec z železnino v Ljubljani, Mestni trg 10. Na zahtevanje dopošljejo se obrazci in cenik franco. (894-4)

V salonu „Pri Maliči“. Danes v petek 23. oktobra: **KONCERT** prve (907) glasovite tamburaške in pevske družine iz Mitrovice v Sremu. Osem umetnikov v narodni sremski obleki. Tamburanje različnih komadov, mej katerimi je tudi več opernih ouvertur in karišikov. Izbrani hrvatski, slovenski in srbski zbori. Vspored za vsako zabavo, ki obstoji iz 14 izbranih komadov, dobi se pri ustupu v dvorano. Ustopenina 30 kr. Začetek ob 1/2 8. uri. V soboto 24. in v nedeljo 25. oktobra: **Koncert v Kamniku.** V ponedeljek 26. in v torek 27. oktobra: **Koncert v Kranji.**

Ako imate pūitko, skrnino, slabe živece, nevralgijo, ischias, slabo cirkulacijo krvi, nervozno-slab želodec, kongestije v glavi, ako vas je zadel mrtūd, ako nemate spanja, ako imate bolečine v hrbtu, hrbtne sušice — sahtevajte ilustrovano brošuro o s častnimi diplomami in z zlato svetinjo v Kolonji, Welsu, Stuttgartu odlikovano in v Avstro-Ogerski c. in kr. izključno priv. galvan.-elektro-magnetično uplivajočo **frotirno pripravo.** Brošura razpravlja o uplivu, porabi in uspehih te priprave. — Priprava velja 12 gld. — Ilustrovano brošuro z natančnim popisom porabe pošilja se frankovano in zastonj iz tovarne izumitelja. (790-5) **TH. BIERMANN, elektrotehnik,** DUNAJ, I., Schulerstrasse 18.

DITMAR-SVETILKE najbogatejša zaloga za vse potrebe razsvetljenja, pri primeroma neznatni porabi petroleja največja svetilnost. Palilnik ima svetilno moč 4 do 157 sveč. **MIZNE SVETILKE STENSKE SVETILKE VISEČE SVETILKE** **LESTENCI LAMPICE SVETILNE** **STOLPNE SVETILKE** s čipkastim okriljem in **SVETILKE S STOJALI** **R. DITMAR, c. kr. privilegovana TOVARNA SVETILK na DUNAJI, 3/1.** *Ditmar-jeve svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami.* (845-3)